

Polskie Towarzystwo Lingwistyki Stosowanej
Polish Association of Applied Linguistics www.ptls.uw.edu.pl

31. Konferencja Polskiego Towarzystwa Lingwistyki Stosowanej

Pod patronatem honorowym
Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego
prof. dra hab. Roberta Olkiewicza

05–06 kwietnia 2024

Uniwersytet Wrocławski, Instytut Filologii Germańskiej

Uniwersytet
Wrocławski

Instytut
Komunikacji
Specjalistycznej
i Interkulturowej

Piątek, 05 kwietnia

rejestracja od godz. 8.00, II piętro, przy Bibliotece Instytutu Filologii Germańskiej

- 9:00–9:20 **otwarcie konferencji (Oratorium Marianum, pl. Uniwersytecki 1)**
dr hab. Agnieszka Andrychowicz-Trojanowska, prof. UW (Przewodnicząca PTLs), **dr hab. Anna Małgorzewicz, prof. UW** (Wiceprzewodnicząca PTLs),
prof. dr hab. Stefan Kiedroń (Prorektor ds. finansów i rozwoju), **dr hab. Arkadiusz Lewicki, prof. UW** (Dziekan Wydziału Filologicznego), **prof. dr hab. Marek Kuźniak** (Przewodniczący Rady Dyscypliny Językoznawstwo), **prof. dr hab. Tomasz Małyśzek** (Dyrektor Instytutu Filologii Germańskiej)
- 9.20–10:00 **wykład plenarny, dr hab. Anna Majewska-Tworek, prof. UW**, Przemiany modelu kształcenia logopedów w Polsce i trudności im towarzyszące

przejsie do budynku Wydziału Filologicznego, Plac Nankiera 15b

10:30–11:00 Przerwa na kawę (II piętro, hol obok rejestracji)

T 1 (sala 220, II piętro)		L 1 (sala 219, II piętro)		G 1 (sala 26, parter)	
Prowadzenie: Anna Małgorzewicz		Prowadzenie: Jacek Karpiński		Prowadzenie: Małgorzata Bielicka	
11:00–11:20	<i>Kryminał od kuchni. O przekładzie leksyki kulinarnej</i> , Jolanta Lubocha-Kruglik	11:00–11:20	<i>Semantyka leksemów specjalistycznych a profilowanie w dyskursie</i> , Paweł Bąk	11:00–11:20	<i>Profile językowe (dwujęzycznych) uczniów z SPE: dyslektycy i uczniowie ze spektrum autyzmu</i> , Agnieszka Andrychowicz-Trojanowska
11:20–11:40	<i>„Kucharka litewska” Wincentyny Zawadzkiej jako pierwsza białoruska książka kucharska</i> , Oksana Małyś	11:20–11:40	<i>Frazy w składni i prozodii języka niemieckiego – podobieństwa i różnice</i> , Małgorzata Żytyńska	11:20–11:40	<i>Ośrodkowe zaburzenia przetwarzania słuchowego – problem orzecznicy vs. edukacja włączająca</i> , Magda Żelazowska-Sobczyk
11:40–11:50	DYSKUSJA	11:40–11:50	DYSKUSJA	11:40–11:50	DYSKUSJA
11:50–12:10	<i>O tłumaczeniu metafor i onomatopei na podstawie piosenki „Surface – Pressure” i jej tłumaczenia na język polski i niemiecki</i> , Emil Lesner	11:50–12:10	<i>Czy istnieje fonetyka stosowana?</i> , Artur Tworek	11:50–12:10	<i>Dysforia emocjonalna w zespole nadpobudliwości psychoruchowej z deficytem uwagi: implikacje glottodydaktyczne</i> , Agnieszka Błaszczak
12:10–12:30	<i>Twórczość Władimira Sorokina jako zapowiedź wojny – aspekt przekładowy</i> , Jakub Bober	12:10–12:30	<i>Fachowość tekstów specjalistycznych w ujęciu prototypowym</i> , Anna Bajerska	12:10–12:30	<i>Trening strategiczny w klasie językowej: Studium przypadku uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych</i> , Magdalena Paluch
12:30–12:40	DYSKUSJA	12:30–12:40	DYSKUSJA	12:30–12:40	DYSKUSJA

12:40–13:40 Lunch (II piętro, hol/sala 205)

13:40–14:20 wykład plenarny, dr hab. Marek Łukasik, prof. UP, Przyszłość lingwistyki stosowanej w dobie sztucznej inteligencji (sala 26, parter)

T 2 (sala 220, II piętro) Prowadzenie: Joanna Lubocha-Kruglik	L 2 (sala 219, II piętro) Prowadzenie: Paweł Bąk	G 2 (sala 26, parter) Prowadzenie: Magda Żelazowska-Sobczyk
14:30–14:50 <i>Ile akcji w interakcji? Rzeczywisty poziom interakcji interkulturowej studentów w międzynarodowych projektach zespołowych online</i> , Mariusz Marczak	14:30–14:50 <i>Automatyczne wykrywanie ukrytej mowy nienawiści: Wyniki badań korpusowych ze szczególnym uwzględnieniem analizy sentymentu</i> , Anna Szczepaniak-Kozak, Magdalena Jaszczyk-Grzyb	14:30–14:50 <i>Ilość i jakość inputu językowego na lekcji języka obcego</i> , Małgorzata Bielicka
14:50–15:10 <i>Formalne, stylistyczne oraz terminologiczne aspekty tłumaczenia dokumentacji patentowej</i> , Łukasz Plęś	14:50–15:10 <i>Analiza emocji w tekstach Zagłady</i> , Izabela Olszewska	14:50–15:10 <i>Przygotowanie nauczycieli języków obcych do pracy zawodowej w XXI wieku w świetle DigComp 2.2 w Polsce</i> , Joanna Kic-Drgas, Aleksandra Matulewska
15:10–15:20 DYSKUSJA	15:10–15:20 DYSKUSJA	15:10–15:20 DYSKUSJA
15:20–15:40 <i>Dylematy tłumacza polskiej terminologii z zakresu prawa pracy na język rosyjski</i> , Gabriela Wilk	15:20–15:40 <i>Agresja werbalna, słowna, językowa czy agresja w języku? Próba klasyfikacji współczesnej terminologii</i> , Artur Świątek	15:20–15:40 <i>Pierogi i wrocławskie krasnale na zajęciach językowych. Polskie elementy kulturowe oraz polskie materiały autentyczne w dydaktyce języków obcych</i> , Jacek Karpiński
15:40–16:00 <i>Serial śmieszny aż do granic, czyli humor na międzynarodowym ekranie</i> , Anna Paszkowska	15:40–16:00 <i>Jak zmienia się język turystyki? O folderach turystycznych w języku polskim i niemieckim</i> , Grażyna Strzelecka	15:40–16:00 <i>Rola materiałów glottodydaktycznych w rozwijaniu samoregulacji uczenia się</i> , Magdalena Białek
16:00–16:10 DYSKUSJA	16:00–16:10 DYSKUSJA	16:00–16:10 DYSKUSJA
16:10–16:30 Przerwa na kawę (hol, II piętro)		
16:30–17:30 Walne Zgromadzenie PTLs (sala 26, parter)		
18:00 Muzyczna niespodzianka		
19:00 Bankiet „Restauracja Targowa”, w budynku Hali Targowej, naprzeciw budynku obrad		

Sobota, 06 kwietnia

<p>T 3 (sala 220, II piętro) Prowadzenie: Michał Gąska</p> <p>10:00–10:20 <i>Ani pół złamanego słowa nie mówię – uwagi na temat zwrotów idiomatycznych w powieści Doroty Masłowskiej „Wojna polsko-ruska pod flagą biało-czerwoną” i ich tłumaczenia na język niemiecki</i>, Małgorzata Płomińska</p> <p>10:20–10:40 <i>Kilka refleksji o tłumaczeniu dzieł Władysława Reymonta na język włoski</i>, Matteo Piccin</p> <p>10:40–11:00 <i>Funkcje tekstowe w przekładzie liryki – o międzyjęzykowej podróży tłumacza z sonetem Johna Keatsa</i>, Józefina Piątkowska-Brzezińska</p> <p>11:00–11:10 DYSKUSJA</p> <p>11:10–11:30 <i>Reakcja polskojęzycznych czytelników na holenderskie elementy kulturowe w polskim przekładzie thrillera De reünie [Zjazd szkolny] autorstwa Simone van der Vlugt</i>, Małgorzata Zarzycka</p> <p>11:30–11:50 <i>O ukraińskim i rosyjskim przekładzie Akademii Pana Kleksa Jana Brzechwy</i>, Ruslana Korshunova</p> <p>11:50–12:00 DYSKUSJA</p>	<p>L 3 (sala 219, II piętro) Prowadzenie: Anna Bajerowska</p> <p>10:00–10:20 <i>Czym dla lingwisty jest relacja? O naturze i istocie relacji</i>, Grzegorz Pawłowski</p> <p>10:20–10:40 <i>Teksty ogłoszeń/reklam dawniej i dziś z perspektywy treściowo-strukturalnej</i>, Zenon Weigt</p> <p>10:40–11:00 <i>Różnice w rekcji czasowników polskich i ich niemieckich odpowiedników na materiale haseł słownikowych</i>, Janusz Stopyra</p> <p>11:00–11:10 DYSKUSJA</p> <p>11:10–11:30 <i>Wpływ kategorii rodzajnika na pole semantyczne – analiza kontrastywna wybranych polsko-niemieckich przekładów tekstów użytkowych (marketingowych) i literackich</i>, Christian Jakob Altmann</p> <p>11:30–11:50 <i>Metody określania optymalności języka do gry w Scrabble</i>, Maciej Bochenek</p> <p>11:50–12:00 DYSKUSJA</p>	<p>G 3 (sala 26, parter) Prowadzenie: Agnieszka Błaszczak</p> <p>10:00–10:20 <i>Język równościowy w nauczaniu uniwersyteckim DaF – potencjał, postawy, kontrowersje</i>, Hanka Błaszczowska, Marcel Knorn</p> <p>10:20–10:40 <i>Segmentacja tekstu jako strategia tłumaczeniowa w akademickiej dydaktyce translacji na przykładzie języka niemieckiego</i>, Adam Szeluga</p> <p>10:40–11:00 <i>Mobilne aplikacje wykorzystujące metodę spaced repetition do nauki słownictwa</i>, Aleksandra Pawlicka</p> <p>11:00–11:10 DYSKUSJA</p> <p>11:10–11:30 <i>Rola sympatii i antypatii na zajęciach z języka obcego</i>, Agnieszka Jankowiak</p> <p>11:30–11:50 <i>Sztuczna inteligencja a przyszli tłumacze</i>, Marta Slavik</p> <p>11:50–12:00 DYSKUSJA</p>
<p>12:00–12:20 Przerwa na kawę (II piętro/ hol)</p>		
<p>T 4 (sala 220, II piętro) Prowadzenie: Janusz Stopyra</p> <p>12:20–12:40 <i>Problematyka tłumaczenia elementów trzeciej kultury w świetle semantyki ram</i>, Michał Gąska</p> <p>12:40–13:00 <i>O ekwiwalencji w tłumaczeniu terminologii orzeczeń rozwodowych na</i></p>	<p>L 4 (sala 219, II piętro) Prowadzenie: Grzegorz Pawłowski</p> <p>12:20–12:40 <i>W jakim stopniu język nauki jest poetycki?</i>, Rafał Szubert</p> <p>12:40–13:00 <i>Encyklopedia internetowa jako nośnik dezinformacji</i>, Ewa Kapela</p>	<p>G 4 (sala 26, parter) Prowadzenie: Magdalena Białek</p> <p>12:20–12:40 <i>Wokół specjalnych potrzeb (edukacyjnych) uczniów z doświadczeniami migracji – perspektywa glottodydaktyczna</i>, Urszula Markowska-Manista, Agnieszka Andrychowicz-Trojanowska, Magda Żelazowska-Sobczyk</p>

	<i>przykładzie języka krajów niemieckojęzycznych i języka polskiego, Małgorzata Szablewska</i>	13:00–13:10	DYSKUSJA	12:40–13:00	<i>Rodzinna polityka językowa w kontekście migracji powrotnej: Studium przypadku, Emilia Wąsikiewicz-Firlej</i>
13:00–13:10	DYSKUSJA	13:10–13:30	<i>Językowa i wizualna realizacja wizerunku osób starszych w przestrzeni publicznej na przykładzie miasta Warszawy, Kinga Kowalewska</i>	13:00–13:10	DYSKUSJA
13:10–13:30	<i>Binarne opozycje безпека/небезпека i bezpieczeństwo/niebezpieczeństwo w języku ukraińskim i polskim: korpusowa analiza kontrastywna, Maria Onyshchuk</i>	13:30–13:50	<i>Język pamięci – analiza językowa współczesnego słoweńskiego dyskursu medialnego poświęconego ofiarom II wojny światowej, Katarzyna Bednarska</i>	13:10–13:30	<i>Edukacja medialna na zajęciach z języka obcego – praca z infografiką, Magdalena Maziarz</i>
13:30–13:50	<i>Nowomowa i anty-mowa w przestrzeni rosyjskojęzycznej: aspekt leksykalny, Iana Levinskaia</i>	13:50–14:00	DYSKUSJA	13:30–13:50	<i>Jak uczyć lokalizacji gier? Analiza wywiadów z dydaktykami lokalizacji gier wideo na polskich uniwersytetach, Dominik Kudła</i>
13:50–14:00	DYSKUSJA			13:50–14:00	DYSKUSJA
14:10	Zamknięcie konferencji (sala 26, parter)				

Uwaga:

Rejestracja na konferencję w pierwszym dniu konferencji rozpocznie się o godz. 8.00, II piętro, przy Bibliotece Instytutu Filologii Germańskiej (Plac Nankiera 15b). Goście, którzy nie zdążą zarejestrować się przed 9.00, proszeni są o przybycie do Oratorium Marianum (Plac Uniwersytecki 1) i rejestrowanie się w przerwie kawowej, przed obradami w sekcjach.

Biuro rejestracyjne będzie czynne 05.04.2024 r. w godz. 8.00-16.30 oraz 06.04.2024 r. w godz. 9.00-12.15.

ABSTRAKTY

dr Christian Jakob Altmann (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

Wpływ kategorii rodzajnika na pole semantyczne – analiza kontrastywna wybranych polsko-niemieckich przekładów tekstów użytkowych (marketingowych) i literackich

Celem referatu jest ustalenie wpływu rodzajnika na pole semantyczne jako przedstawiciela kategorii określoności wobec sytuacji, w której język używa innych technik wyrażania określoności (Leiss 2000). Na wybraną w referacie parę językową składają się dwa języki indoeuropejskie z tego samego (środkowoeuropejskiego) kręgu kulturowego, polski z grupy języków słowiańskich i niemiecki z grupy języków germańskich (spośród których ten pierwszy każdorazowo będzie traktowany jako język docelowy), co uczyni analizę bardziej miarodajną, ponieważ w tradycji literackiej oraz istniejących w tych językach tekstach użytkowych występuje wiele zbieżności.

dr. hab. Agnieszka Andrychowicz-Trojanowska, prof. UW (Uniwersytet Warszawski)

Profile językowe (dwujęzycznych) uczniów z SPE: dyslektycy i uczniowie ze spektrum autyzmu

W polskich szkołach przybywa uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE), którzy, zgodnie z wymogami podstawy programowej, uczą się języków obcych. W przypadku uczniów z dysleksją dostępne są wyniki badań dotyczących ich funkcjonowania na lekcjach języka obcego, jak również w rodzinie dwujęzycznej. Natomiast badania dwujęzyczności u dzieci ze spektrum autyzmu dotyczą głównie dwóch sytuacji: dzieci wychowywanych w dwujęzycznym środowisku, ze szczególnym uwzględnieniem ich rozwoju językowego i poznawczego oraz autystycznych poliglotów, ze szczególnym uwzględnieniem ich zdolności językowych. Literatura przedmiotu nie uwzględnia jednak różnorodności profili (historii) językowych dwujęzycznych osób z autyzmem.

dr Anna Bajerowska (Uniwersytet Warszawski)

Fachowość tekstów specjalistycznych w ujęciu prototypowym

Teksty specjalistyczne może cechować mniejszy lub większy stopień fachowości informacyjnej i wyrażeniowej. Sama obecność wykładników fachowości wyrażeniowej w postaci nasycenia terminologicznego nie stanowi jednak warunku dostatecznego występowania fachowości informacyjnej, co wykazałam w badaniach tekstów prasowych dotyczących Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Wyniki badań uszczegółowię i uporządkuję, reinterpretując je w oparciu o stratyfikacyjny model fachowości wyrażeniowej zaproponowany przez H.-J. Schwenka (2010). Uzyskaną stratyfikację planu fachowości wyrażeniowej analizowanych tekstów przedstawię w świetle teorii prototypów.

dr hab. Paweł Bąk, prof. UR (Uniwersytet Rzeszowski)

Semantyka leksemów specjalistycznych a profilowanie w dyskursie

Obok terminów rozumianych jako eksponenty wiedzy (S. Grucza 2010) w dyskursach specjalistycznych występują również inne leksemy specyficzne dla dyskursu. Nie zawsze są to wyrażenia językowe, które posiadają ustalone terminologicznie, jasne znaczenie. Ponadto leksemy często stanowią przedmiot profilowania. W rozważaniach poruszę problematykę semantyki i statusu pragmatycznego leksemów specjalistycznych w węższym i szerszym znaczeniu. Znaczenie jawi się tu jako indywidualny konstrukt interpretacyjny. W omawianych dyskursach leksemy mogą służyć realizacji różnorodnych illokucji.

dr Katarzyna Bednarska (Uniwersytet Łódzki)

Język pamięci – analiza językowa współczesnego słoweńskiego dyskursu medialnego poświęconego ofiarom II wojny światowej

Wystąpienie stanowi analizę słoweńskiego prawniczego dyskursu medialnego na temat II wojny światowej i kilku lat powojennych. Głównym celem jest pokazanie, w jaki sposób media zachowują i konstruują pamięć zbiorową o ofiarach II wojny światowej. Pokazane zostanie również, jak poprzez dobór środków leksykalnych kształtowane są opinie czytelników. Do analizy artykułów opublikowanych w dwóch tygodnikach opiniotwórczych wykorzystana zostanie analiza strategii i schematów argumentacyjnych. Korpus artykułów zostanie również poddany analizie za pomocą narzędzia Sketch Engine, pozwalającego na określenie słów i fraz kluczowych, a zatem na wyekscerpowanie terminologii charakterystycznej dla badanego dyskursu.

dr Magdalena Białek (Uniwersytet Wrocławski)

Rola materiałów glottodydaktycznych w rozwijaniu samoregulacji uczenia się

Celem wystąpienia jest zaprezentowanie wyników badania, polegającego na analizie materiałów glottodydaktycznych przeznaczonych do nauki języka niemieckiego na trzecim etapie edukacyjnym. W oparciu o ujednoczone kryteria ewaluacji materiałów glottodydaktycznych dla potrzeb zinstytucjonalizowanego nauczania języków obcych w polskim systemie edukacyjnym, a także współczesne uwarunkowania edukacyjne, opracowano własny katalog kryteriów ze szczególnym uwzględnieniem procesów samoregulacyjnych. Przeprowadzona analiza pozwoliła częściowo odpowiedzieć na pytanie, w jakim stopniu obecne na rynku podręczniki mogą przyczynić się do kształtowania poczucia samoskuteczności, motywacji i samoregulacji ucznia.

dr hab. Małgorzata Bielicka, prof. UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Ilość i jakość inputu językowego na lekcji języka obcego

Celem wystąpienia jest przedstawienie wyników badania pilotażowego zmierzającego do odpowiedzi na pytanie, jaki język (ojczysty czy nauczany język obcy?) wybierają nauczyciele w komunikacji lekcyjnej i co jest powodem ich wyborów. Badanie pilotażowe pokazało, że głównym językiem komunikacji na lekcji języka obcego jest język ojczysty uczniów, dlatego w końcowej części wystąpienia przedstawione zostaną implikacje glottodydaktyczne zawierające propozycję działań zwiększających użycie języka obcego w komunikacji szkolnej.

dr Agnieszka Błaszczak (Uniwersytet Warszawski)

Dysforia emocjonalna w zespole nadpobudliwości psychoruchowej z deficytem uwagi: implikacje glottodydaktyczne

Dysforia emocjonalna (ang. Rejection Sensitive Dysphoria, RSD) oznacza stan silnego lęku przed odrzuceniem, który często współwystępuje z ADHD oraz w znacznym stopniu wpływa na proces uczenia się. Niniejsze wystąpienie ma na celu omówienie oddziaływania RSD i ADHD na proces uczenia się języków obcych. Poczynione obserwacje zajęć dydaktycznych na kierunku językowym z udziałem studentów z orzeczeniem ukazują, że współwystępowanie RSD i ADHD wpływa negatywnie na motywację i koncentrację studentów utrudniając im efektywne nabywanie kompetencji językowych, co z kolei oznacza konieczność dostosowania strategii nauczania do specyficznych potrzeb edukacyjnych uczniów z tymi zaburzeniami.

dr hab. Hanka Błaszowska (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza), **mgr Marcel Knorn** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza)

Język równościowy w nauczaniu uniwersyteckim DaF – potencjał, postawy, kontrowersje Język równościowy (JR) jest w Niemczech przedmiotem ożywionej debaty zarówno naukowej jak i publicznej oraz przejawem dokonujących się zmian języka niemieckiego. Nie sposób pominąć tego zjawiska w nauczaniu języka niemieckiego jako obcego (DaF) na poziomie szkoły wyższej w Polsce. Czy jednak JR jest przedmiotem uniwersyteckich zajęć PNJN i jakie jest nastawienie stron procesu dydaktycznego do JR? W pierwszej części wystąpienia zostaną zaprezentowane wyniki badania sondażowego, przeprowadzonego w ILS UAM w 2023 r., w drugiej części zostaną omówione fakultatywne warsztaty JR dla osób studiujących oraz wykładających PNJN, przeprowadzone w ramach lektoratu DAAD w 2024 r.

mgr Jakub Bober (Uniwersytet Pedagogiczny)

Twórczość Władimira Sorokina jako zapowiedź wojny – aspekt przekładowy

Wydaje się, że agresja Rosji przeciwko Ukrainie mocno wpłynęła na postrzeganie rosyjskiej literatury. Powstaje pytanie, czy ta literatura, którą cały świat kojarzy z takimi nazwiskami jak Dostojewski czy Tołstoj jest w stanie się obronić. Wygląda na to, że postmodernistyczna twórczość Władimira Sorokina może udzielić odpowiedzi na to i wiele innych pytań. Dzieła konceptualisty, zarówno te starsze, jak i nowe rzucają nowe światło na współczesną literaturę rosyjską. Dzięki awangardowym zabiegom językowym, twórczość Sorokina potrafiła dostosować się do każdego warunków. Z kolei nawiązania do najmroczniejszych momentów historii Rosji wytrzymały próbę czasu, stając się dzisiaj bardziej aktualne niż kiedykolwiek.

mgr Maciej Bochenek (Uniwersytet Warszawski)

Metody określania optymalności języka do gry w Scrabble

Wystąpienie będzie dotyczyło metod pozwalających na określenie optymalności języka do gry w Scrabble. Na początku zostaną precyzyjnie zdefiniowane pojęcia, takie jak „optymalność”, czy „słownik”. Później zostaną omówione możliwości generowania słów wyabstrahowanego języka, aby następnie przejść do opisu relacji między wielkością słownika języka, a jego optymalnością do gry w Scrabble. Potem przedstawiony będzie sposób na obliczenie różnorodności wybranego słownika i jego wpływ na optymalność do gry. Wystąpienie zakończy przykład pomiarów dla czterech wybranych języków.

dr Michał Gąska (Uniwersytet Wrocławski)

Problematyka tłumaczenia elementów trzeciej kultury w świetle semantyki ram

W wystąpieniu omówiony zostanie wpływ zabiegów translatorskich na obraz trzeciej kultury u adresatów translacji na przykładzie powieści „Pachinko” autorstwa Min Jin Lee oraz jej tłumaczenia na języki polski oraz niemiecki. Podstawę teoretyczno-metodologiczną przedstawionej analizy stanowić będzie paradygmat translatoryki antropocentrycznej oraz semantyka ram Charlesa Fillmore’a. Celem referatu jest zilustrowanie, w jaki sposób tłumacze, chcąc w swoim strategicznym podejściu względem tłumaczonego tekstu zapewnić powodzenie translacji jako aktu komunikacji, wpływają na obraz (sceny) poszczególnych elementów kulturowych kultury japońskiej i koreańskiej u polskich i niemieckich adresatów tłumaczeń.

mgr Agnieszka Jankowiak (Uniwersytet Wrocławski)

Rola sympatii i antypatii na zajęciach z języka obcego

Wydaje się, że studenci chętnie przebywają i współpracują na zajęciach z osobami, które darzą sympatią, natomiast stronią od osób, do których czują niechęć. Kwestie sympatii i antypatii są niezwykle istotne w kontekście strefy komfortu na zajęciach z języka obcego, gdyż bezpośrednio wpływają na kształt relacji między poszczególnymi uczestnikami procesu dydaktycznego. Jednak czy osobiste antypatie można bezwzględnie przypisać do kategorii przeszkód, a sympatii wobec współuczestników zajęć nadać miano katalizatora w procesie nauki języka? W niniejszym referacie przeanalizowana zostanie rola sympatii i antypatii między uczestnikami zajęć z języka obcego oraz ich wpływ na charakter, przebieg i efektywność procesu kształcenia.

dr Ewa Kapela (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

Encyklopedia internetowa jako nośnik dezinformacji

Dezinformacja jest uznawana za narzędzie walki politycznej i zbrojnej. Ma ona wiele postaci, a wraz z rozwojem technologii i form komunikowania się, pojawiają się nowe możliwości jej rozpowszechniania. Za główne przekazniki zniekształceń informacyjnych uważa się obecnie media społecznościowe, jednak taką funkcję może pełnić również encyklopedia internetowa. Twierdzenie to zilustrujemy przykładami zaczerpniętymi z rosyjskiego odpowiednika „Wikipedii” – uruchomionej w styczniu 2024 roku „Ruwiki”. Omówimy cele i rodzaje obecnej w niej dezinformacji oraz zabiegi językowe pozwalające na manipulowanie informacją.

dr Jacek Karpiński (Uniwersytet Wrocławski)

Pierogi i wrocławskie krasnale na zajęciach językowych. Polskie elementy kulturowe oraz polskie materiały autentyczne w dydaktyce języków obcych

Rozwijanie kompetencji interkulturowej w glottodydaktyce jest niezwykle istotne. Warto mieć jednak świadomość, że równie ważne wydaje się zwrócenie uwagi na elementy kultury własnej. Z obserwacji wynika bowiem, że studenci nie mają problemu z wyjaśnieniem tego, czym jest np. holenderski hutspot. Problem zaczyna się jednak, gdy muszą w języku obcym przedstawić Holendrowi elementy własnej, polskiej kultury. W referacie uwaga zostanie skierowana na miejsce polskich elementów kulturowych w dydaktyce języków obcych. Zaprezentowane zostaną propozycje projektów bazujących na autentycznych materiałach, które można wykorzystać na zajęciach językowych, oraz wskazówki dla nauczycieli na temat zintegrowania kultury polskiej z obcą.

dr hab. Joanna Kic-Drgas, prof. UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza), **dr hab. Aleksandra Matulewska, prof. UAM** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza)

Przygotowanie nauczycieli języków obcych do pracy zawodowej w XXI wieku w świetle DigComp 2.2 w Polsce

W obliczu dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości (globalizacja, nowoczesne technologie), zmieniają się także warunki pracy i wymagania stawiane nauczycielom języków obcych. Podstawą do formułowania nowych kompetencji jest dokument The Digital Competence Framework for Citizens (2022), w którym wskazano na najważniejsze obszary rozwoju kompetencji nauczycieli w zakresie różnych obszarów cyfryzacji. W prezentacji zostanie przedstawiona analiza jakościowa dyskusji fokusowej z udziałem dziesięciu nauczycieli akademickich, nauczających różnych języków, należących do różnych grup wiekowych oraz mających zróżnicowane doświadczenia w zakresie znaczenia i przyszłości kompetencji cyfrowych w zawodzie.

mgr Ruslana Korshunova (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

O ukraińskim i rosyjskim przekładzie Akademii Pana Kleksa Jana Brzechwy

W referacie zostaną przedstawione wnioski z przeprowadzonej analizy tłumaczeń utworu dla dzieci pt. Akademia Pana Kleksa Jana Brzechwy na języki ukraiński i rosyjski. Na podstawie wybranych przykładów zostaną porównane strategie tłumaczeniowe, szczegółowo zostaną omówione decyzje translatorskie, zastosowane transformacje tłumaczeniowe oraz ich wpływ na odbiór powieści przez czytelników zagranicznych. W badaniach zostanie uwzględniony także kontekst kulturowy,

aspekt edukacyjny oraz uwarunkowania społeczne, które wpłynęły na wzrost zainteresowania polską literaturą dziecięcą na ukraińsko- oraz rosyjskojęzycznych rynkach.

dr Kinga Kowalewska (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Językowa i wizualna realizacja wizerunku osób starszych w przestrzeni publicznej na przykładzie miasta Warszawy

Celem badania było zanalizowanie wizerunku osób starszych kreowanego w komunikatach dostępnych w otwartej i półotwartej przestrzeni publicznej na przykładzie miasta Warszawy. Prezentowane wyniki są częścią większego projektu badawczego realizowanego w ramach Narodowego Centrum Nauki, który dotyczy językowej i wizualnej reprezentacji populacji seniorów w Polsce i Niemczech. Badanie opiera się na analizie ilościowej i jakościowej komunikatów dostępnych w stolicy Polski. Językowa część badania dotyczy realizacji konceptów związanych ze starością i osobami starszymi w ujęciu gramatycznym, a wybrane aspekty komunikacji wizualnej pozwalają na określenie rodzaju wizerunku komunikacyjnego oraz społecznego omawianej populacji.

dr Dominik Kudła (Uniwersytet Warszawski)

Jak uczyć lokalizacji gier? Analiza wywiadów z dydaktykami lokalizacji gier wideo na polskich uniwersytetach

W referacie omówione zostaną wnioski z analizy serii wywiadów ustrukturyzowanych z osobami prowadzącymi zajęcia dotyczące lokalizacji gier wideo na kilku polskich uniwersytetach: Uniwersytecie Śląskim, Uniwersytecie Gdańskim, Uniwersytecie SWPS, Uniwersytecie Warszawskim, Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, oraz Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Pod uwagę wzięto dobór elementów procesu lokalizacji i części składowych gry, na których koncentrują się wykładowcy, rodzaje zadań wykorzystywanych na zajęciach, ćwiczony umiejętności, materiały wykorzystywane do pracy na zajęciach i sposób ich dostosowania, kryteria oceniania oraz stopień studiów, na którym odbywają się takie zajęcia.

dr Emil Lesner (Uniwersytet Szczeciński)

O tłumaczeniu metafor i onomatopei na podstawie piosenki „Surface – Pressure“ i jej tłumaczenia na język polski i niemiecki

Celem wystąpienia jest ocena jakościowa technik tłumaczenia użytych w przekładzie metafor i onomatopei na język polski i niemiecki. Przedmiotem rozważań będzie piosenka „Surface – Pressure“, będąca częścią oscarowej produkcji „Encanto“ (nagroda dla najlepszego pełnometrażowego filmu animowanego w roku 2022). W wystąpieniu zostanie podjęty także problem ewentualnych zmian w możliwościach interpretacyjnych tekstów docelowych względem oryginału, wynikających ze sposobu tłumaczenia metafor oraz onomatopei, które w tekście wyjściowym kształtują sposób odbioru treści.

mgr Iana Levinskaia (Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie)

Nowomowa i anty-nowomowa w przestrzeni rosyjskojęzycznej: aspekt leksykalny

Referat będzie poświęcony współczesnej rosyjskiej nowomowie i anty-nowomowie ('opo-mowie'), które się wzmocniły po 24 II 2022. Główna uwaga zostanie zwrócona na jednostki leksykalne, które weszły do języka rosyjskiego od czasu eskalacji konfliktu politycznego. Badanie ma charakter porównawczy, nie tyle w celu analizy języka ideologii, ile w celu identyfikacji zasad 'oporu językowego'. Podczas wystąpienia uwaga zostanie zwrócona na binarne opozycje w medialnym dyskursie formalnym i opozycyjnym; słowotwórstwo jako reakcję na konflikt polityczny, memy. Badanie przyczynia się do identyfikacji podstawowych zasad kształtowania się nowomowy i anty-nowomowy w przestrzeni rosyjskojęzycznej.

dr hab. Jolanta Lubocha-Kruglik, prof. UŚ (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

Kryminał od kuchni. O przekładzie leksyki kulinarnej

Każdy, kto ma w pamięci magdalenkę Prousta – najbardziej „literackie” ciastko na świecie – opisane przez niego w epopei w „Poszukiwaniu straconego czasu” wie, że nazwy potraw pojawiające się w tekście literackim i zwyczajnie z nimi związane są istotnym składnikiem kultury i tożsamości danego kraju. W powieściach kryminalnych żywieniowe przyzwyczajenia bohaterów są nierzadko elementem budowania istotnej dla fabuły charakterystyki postaci. Nic więc dziwnego, że tłumaczenie tych elementów na inne języki zawsze stanowi wyzwanie dla tłumaczy, którym nie zawsze potrafią oni sprostać. Przedmiotem analizy w niniejszym artykule będą kulinaria w polskich i rosyjskich powieściach kryminalnych w przekładach wzajemnych

dr hab. Marek Łukasik, prof. UP (Uniwersytet Pomorski w Słupsku)

Przyszłość lingwistyki stosowanej w dobie sztucznej inteligencji

Wiele współczesnych narzędzi wspieranych sztuczną inteligencją (SI) bazuje na rozwiązaniach wywodzących się z technologii cyfrowego przetwarzania języka naturalnego (NLP). W szczególności dotyczy to sztucznych sieci neuronowych, takich jak duże modele językowe (LLM), które opierają się na obszernych zbiorach danych językowych (korpusy tekstowe) oraz nowatorskich algorytmach głębokiego uczenia maszynowego. Narzędzia SI, takie jak chatboty, potrafią nie tylko prowadzić konwersację z użytkownikiem czy odpowiadać na pytania natury encyklopedycznej, ale także tłumaczyć teksty, ekscerpować informacje z tekstu, klasyfikować je, tworzyć streszczenia, poprawiać błędy, a ponadto opisywać obrazy, analizować przedstawione na nich sytuacje, generować grafiki, a także analizować dane liczbowe, proponować metodologie badawcze a nawet programować. W sposób oczywisty rewolucja wywołana rozwojem technologii SI dotyczy również badań lingwistyki stosowanej. Wobec tego stajemy przed potrzebą zdefiniowania nowych kierunków i metod badawczych lingwistyki stosowanej, tak aby być w stanie odpowiedzieć w sposób systematyczny na nowe rodzaje pytań badawczych pojawiających się w związku rozwojem technologii SI.

dr hab. Anna Majewska-Tworek, prof. UWr (Uniwersytet Wrocławski)

Przemiany modelu kształcenia logopedów w Polsce i trudności im towarzyszące

Logopedia pod względem dorobku naukowego oraz dydaktycznego jest wielonurtowa. Choć jej początki wiążą się z umiejscowieniem na pograniczu czterech dyscyplin naukowych: językoznawstwa, nauk medycznych, psychologii i pedagogiki, to współcześnie ma ambicję stać się samodzielną dyscypliną naukową. W środowisku naukowców logopedów trwa intensywna praca ukierunkowana na realizację tego celu. Logopedia dysponuje odrębnym przedmiotem badań, własną metodologią oraz terminologią do opisu zjawisk, które znajdują się w centrum jej zainteresowania. Pozytywnie wpływa to na projektowanie zmian w kształceniu logopedów, co jest istotne wobec dużego zróżnicowania ścieżek edukacyjnych w ważnym społecznie zawodzie.

dr hab. Oksana Małysa, prof. UŚ (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

„Kucharka litewska“ Wincentyny Zawadzkiej jako pierwsza białoruska książka kucharska

Książki kucharskie, jako osobny gatunek wyodrębniany na podstawie kryteriów strukturalno-pragmatycznych, pełnią w społeczeństwie ważne funkcje komunikacyjne oraz stanowią istotny element kultury – obok literatury pięknej, sztuki i mody. Szczególnym zainteresowaniem w białoruskiej przestrzeni kulturowej w ostatnim czasie cieszą się przekłady polskich książek kucharskich. W referacie zostanie przedstawiona specyfika tłumaczenia na język białoruski książki Wincentyny Zawadzkiej „Kucharka litewska”. Przedmiotem analizy będą decyzje translatorskie odnośnie do przekazania nazw potraw, składników, przyborów kuchennych i in. oraz wybrane paratekstualne elementy.

dr Mariusz Marczak (Uniwersytet Jagielloński)

Ile akcji w interakcji? Rzeczywisty poziom interakcji interkulturowej studentów w międzynarodowych projektach zespołowych online

Postępująca automatyzacja branży usług językowych (Slator 2024) zwiększa wyzwania dla jej przedstawicieli (Massey i in. 2023). Zaawansowane technologie, np. adaptacyjne MT, czy automatyczna postędyca, paradoksalnie uwypuklają rolę czynnika ludzkiego w zapewnieniu wysokiej jakości usług, generując zapotrzebowanie na wysokiej klasy specjalistów od językowego wykorzystania AI i torowania kulturowego (Slator 2024). Wzrasta więc potrzeba kształcenia adeptów przekładu m.in. w zakresie komunikacji interkulturowej. Niniejszy referat omawia badanie nad rzeczywistym poziomem interakcji interkulturowej studentów w międzynarodowych projektach zespołowych online wskazując, jak poprawić ich efektywność.

dr Urszula Markowska-Manista (Uniwersytet Warszawski), **dr hab. Agnieszka Andrychowicz-Trojanowska, prof. UW** (Uniwersytet Warszawski), **dr Magda Żelazowska-Sobczyk** (Uniwersytet Warszawski)

Wokół specjalnych potrzeb (edukacyjnych) uczniów z doświadczeniami migracji – perspektywa glottodydaktyczna

Skutkiem obecnej sytuacji polityczno-gospodarczej w świecie jest coraz większa liczba uczniów z doświadczeniami migracji, uczęszczających do polskich przedszkoli i szkół. Dla większości dzieci z zagranicy język polski jest językiem obcym. Rozpoczynają jego naukę w szkole polskiej, równolegle ucząc się innych przedmiotów w języku polskim, komunikując się w domach w językach narodowych, co niewątpliwie stanowi dla nich i ich nauczycieli wyzwanie. Celem pracy jest przybliżenie problematyki i stanu badań w zakresie nauczania oraz uczenia się języka polskiego jako obcego w odniesieniu do wielojęzyczności uczniów z doświadczeniami migracji (szczególnie dzieci z Ukrainy i Białorusi).

dr Magdalena Maziarz (Uniwersytet Wrocławski)

Edukacja medialna na zajęciach z języka obcego – praca z infografiką

Edukacja medialna to zagadnienie transdyscyplinarne, a praktyczna nauka języka obcego na studiach filologicznych jest dobrą okazją do kształtowania i rozwijania kompetencji medialnych i informacyjnych poprzez pracę z tekstem i danymi oraz infografikami. Podczas wystąpienia zostaną przedstawione konkretne przykłady ćwiczeń z zakresu edukacji medialnej, które z powodzeniem może realizować każdy nauczyciel/lektor, nieposiadający specjalistycznej wiedzy z dziedziny edukacji medialnej. Przykłady zostaną osadzone w modelach kompetencji.

dr Izabela Olszewska (Uniwersytet Gdański)

Analiza emocji w tekstach Zagłady

Celem referatu jest analiza emocji wyrażanych w polskojęzycznych egodokumentach z okresu Holokaustu. W części teoretycznej referatu omówiona zostanie metodologia analizy emocji w tekście, a także przedstawimy kontekst historyczny, który wpłynął na wyrażanie uczuć w tym okresie. W części praktycznej dokonana zostanie analiza wybranych egodokumentów z uwzględnieniem subtelności emocjonalnych oraz ewolucji uczuć w kontekście postępującej Zagłady.

dr Mariia Onyshchuk (Uniwersytet Państwowy im. Mychajła Drahomanowa, Kijów, Ukraina)

Binarne opozycje безпека/небезпека i bezpieczeństwo/niebezpieczeństwo w języku ukraińskim i polskim: korpusowa analiza kontrastywna

Celem badania jest analiza binarnych opozycji безпека/небезпека i bezpieczeństwo/niebezpieczeństwo w języku ukraińskim i polskim. W badaniu wykorzystano dane statystyczne wyodrębnione z korpusu Web Polish Web2019 (plTenTen 19) liczącego 4 253 636 443 słów oraz Ukrainian Web 2020 i 2014 (ukTenTen20) składającego się z 2 592 516 346 słów. Za pomocą Sketch Engine, narzędzia do analizy korpusowej tekstów, zamierzamy zidentyfikować podobieństwa i różnice w kontrastujących językach.

mgr Magdalena Paluch (Uniwersytet Zielonogórski)

Trening strategiczny w klasie językowej: Studium przypadku uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych

Badanie, którego częścią jest referowane zagadnienie koncentruje się na roli treningu strategicznego w klasie językowej w publicznej szkole podstawowej. Celem niniejszego wystąpienia jest przedstawienie wyników przeprowadzonego treningu strategii gramatyki języka angielskiego, któremu poddani zostali uczniowie w ramach zajęć lekcyjnych w szkole. Referat prezentuje studium trzech przypadków uczniów z trudnościami w nauce, którzy wzięli udział w procedurze badawczej. Zaprezentowane zostaną wykorzystane narzędzia oraz uzyskane przez uczniów rezultaty. Dyskusja obejmie analizę wyników w kontekście istniejących badań oraz teorii dydaktycznych, a także możliwe implikacje pedagogiczne.

dr Anna Paszkowska (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

Serial śmieszny aż do granic, czyli humor na międzynarodowym ekranie

W referacie zostanie omówiony temat mechanizmów komizmu w dialogach filmowych na przykładzie satyrycznego serialu „1670“, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki ich przekładu na język rosyjski. Analizowany materiał obejmuje współczesne tendencje w produkcji seriali o zasięgu międzynarodowym oraz trudności związane z przekładem, wynikające z licznych aluzji do kultury kraju pochodzenia. Wykorzystany do badań materiał filmowy spotyka się ze zróżnicowanymi reakcjami widzów polsko- i obcojęzycznych. Ponadto zostanie przeanalizowana rola tłumacza audiowizualnego w przekazywaniu informacji o charakterze kulturowym.

dr Aleksandra Pawlicka (Uniwersytet Warszawski)

Mobilne aplikacje wykorzystujące metodę *spaced repetition* do nauki słownictwa

Spaced repetition (powtarzanie w interwałach) to skuteczna, sprawdzona naukowo metoda nauki. W kontekście nauki języków metoda jest przydatna zwłaszcza w zapamiętywaniu słownictwa. Jedną z przeszkód we wdrażaniu metody spaced repetition stanowi czasochłonność przygotowywania materiałów. Nowoczesne technologie znacznie ułatwiają stosowanie metody; istnieje wiele aplikacji mobilnych i komputerowych stworzonych do nauki słownictwa opartej na powtarzaniu w interwałach. W prezentacji zostaną przedstawione zasady i zalety metody spaced repetition oraz recenzje kilku dostępnych aplikacji, zarówno z perspektywy nauczyciela języków, jak i ucznia.

dr hab. Grzegorz Pawłowski, prof. UW (Uniwersytet Warszawski)

Czym dla lingwisty jest relacja? O naturze i istocie relacji

Punkt wyjścia dla lingwisty stanowi tekst. Tekst to zbiór (linearnych) elementów empirycznych. Identyfikacja tych elementów jako elementów funkcyjnych, przede wszystkim zaś jako elementów znaczeniowych (pragmatycznych), oparta jest na doświadczeniu. Doświadczenie konstytuuje co prawda własności sensualne indywiduum, nie są one jednak wystarczające dla identyfikacji funkcji tych elementów, a co za tym idzie, dla relacji, jakie domniemywa uczony lingwista, analizując tekst. Gdyby własności sensualne były wystarczające, wówczas przykładowo obiekt „czerwona róża” czy też wyrażenie czerwona róża musiałyby odkształcać mózg indywiduum na czerwono. Materializm wynikający z tej konstatacji jest na szczęście przewyżniany przez własności logiczne indywiduum. Własności te stanowią podstawę lingwistycznej analizy. Czy stanowią one rzeczywisty i pierwszy stopień tej analizy?

dr Józefina Piątkowska-Brzezińska (Uniwersytet Warszawski)

Funkcje tekstowe w przekładzie liryki – o międzyjęzykowej podróży tłumacza z sonetem Johna Keatsa

Moje wystąpienie będzie prezentacją lingwistycznej analizy sonetu Johna Keatsa „On First Looking into Chapman’s Homer” jako pierwszego etapu pracy nad jego tłumaczeniem. Omówię przy tym funkcje tekstowe wybranych aspektów struktury utworu. Zestawienia „funkcje tekstowe” używam w rozumieniu bliskim brytyjskiej stylistce Leslie Jeffries, która odnosi je do warstwy dodatkowego znaczenia tekstu, zasadzającej się „pomiędzy tym, co jest znaczeniem semantyczno-syntaktycznym a znaczeniem całkowicie kontekstualnym”. Funkcje tekstowe wynikają ze „sposobu, w jaki język wybrany przez autora konstruuje wydarzenia, kontekst, działania, artefakty itd. wewnątrz świata tekstu” (Jeffries 2022: 2–7).

dr Matteo Piccin (Uniwersytet Warszawski)

Kilka refleksji o tłumaczeniu dzieł Władysława Reymonta na język włoski

Po uwagach wstępnych na temat stanu badań dotyczących tłumaczeń dzieł polskiego noblisty na język włoski, chciałbym zwrócić uwagę na przekład reportażu „Z ziemi chełmskiej” z 1910 r., który ukazał się po włosku w 1915 r. w podweneckim Treviso. Na podstawie historyczno-kulturowego kontekstu powstania książki we Włoszech oraz analizy tekstu docelowego, postaram się odpowiedzieć na następujące pytania: kto i dlaczego postanowił przetłumaczyć to dzieło, zważywszy na specyfikę tematu; czy tłumaczenie wykonano pośrednio z istniejącej wersji francuskiej; którymi technikami i strategiami tłumaczeniowymi posługiwał się tłumacz, m. in. czy mamy tu do czynienia z przekładem wyobcowanym czy oswojonym?

dr Łukasz Płeś (Uniwersytet Łódzki)

Formalne, stylistyczne oraz terminologiczne aspekty tłumaczenia dokumentacji patentowej

Patent jest prawem do wyłącznego korzystania z wynalazku przez określony czas w sposób zarobkowy na terytorium danego państwa. Dokumenty patentowe są tworzone z zachowaniem charakterystycznego stylu językowego, opartego na skonwencjonalizowanej składni, archaizujących sformułowaniach oraz określonych modelach derywacyjnych i słowotwórczych. Interesującym zagadnieniem tłumaczenia patentów jest także ich terminologiczność, jako że opisują one zarówno stan techniki jak i innowacyjne rozwiązania. Celem referatu jest przedstawienie różnych aspektów tłumaczenia patentów, zarówno formalnych (wymóg przedłożenia tłumaczenia w urzędzie), jak i językowych, na przykładzie języków niemieckiego i polskiego.

dr hab. Małgorzata Płomińska (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

Ani pół złamanego słowa nie mówię – uwagi na temat zwrotów idiomatycznych w powieści Doroty Masłowskiej „Wojna polsko-ruska pod flagą biało-czerwoną” i ich tłumaczenia na język niemiecki

Dorota Masłowska uchodzi za autorkę, której teksty charakteryzuje specyficzny styl językowy. W powieści „Wojna polsko-ruska pod flagą biało-czerwoną” uwagę zwraca częste występowanie zwrotów frazeologicznych. Autorka wykorzystuje w powieści całą paletę klas frazeologicznych, od zwrotów już ustabilizowanych po frazeologiczne neologizmy, które występują zarówno w formie kanonicznej, jak i zmodyfikowanej. Uwagę zwraca przy tym raczej rzadki i dotąd nieopisany w literaturze sposób modyfikacji idiomów, polegający na „stylizacji na błąd”. Głównym celem referatu jest zbadanie, czy i w jaki sposób idiomy tak zmodyfikowane zostały przetłumaczone na język niemiecki.

mgr Marta Slávik (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej)

Sztuczna inteligencja a przyszli tłumacze

Przedstawione zostaną wyniki badania przeprowadzonego wśród studentów UMCS na przełomie I i II 2024 dotyczącego użycia AI w realizacji zadań, ćwiczeń czy projektów zleconych studentom w ramach zajęć. Badanie analizuje jak często oraz do jakich zadań także prac studenci wykorzystują AI uwzględniając ich znajomość technologii oraz wiarygodność odpowiedzi uzyskanych tą metodą. Badanie przeprowadzono poprzez ankietę rozesłaną pocztą mailową do studentów 1 roku II st. kierunków: lingwistyka stosowana, zarządzanie i logistyka, oraz 1 roku I st. kierunków: socjologia i kognitywistyka. Badanie przedstawia użycie AI wśród adeptów tłumaczeń w celu dostosowania dydaktyki przekładu do uzyskanych wyników.

prof. dr hab. Janusz Stopyra (Uniwersytet Wrocławski)

Różnice w rekcji czasowników polskich i ich niemieckich odpowiedników na materiale haseł słownikowych

Pośród haseł słownikowych można zaobserwować tendencję zamieszczania np. pośród niemieckich ekwiwalentów polskich wyrazów wielomorfemowych odpowiedników zgodnych z ich polskimi pierwowzorami nawet pod względem rekcji/ walencji, por. np. uzgodnić coś z kimś - etw. mit jmdm. vereinbaren, przekazać komuś coś – jmdm. etw. überweisen itp. W niektórych przypadkach jednak znalezienie w L2 najbliższego z możliwych odpowiedników leksemu L1 pozostawia większe lub mniejsze różnice w tym zakresie, por. np. uczyć się – lernen, komunikować się z kimś – mit jmdm. kommunizieren. Niniejsze opracowanie podejmuje próbę zestawienia tego typu różnic w zakresie polskich i niemieckich czasowników zwrotnych/ derywatów czasownikowych.

dr Grażyna Strzelecka (Uniwersytet Warszawski)

Jak zmienia się język turystyki? O folderach turystycznych w języku polskim i niemieckim

Wraz z rozwojem turystyki zmienia się także język: teksty są krótsze, dominują fotografie, zdania są proste, a język pisany zbliża się do mówionego. Informacje powinny być zwięzłe i nie nadwężać cierpliwości czytelnika, a autorzy zdają się być mniej zainteresowani przekazywaniem faktów, a bardziej zastosowaniem słów-kluczy pasujących do danej grupy docelowej. Jednocześnie teksty stają się coraz bardziej emocjonalne, o czym świadczą tytuły i zastosowane specyficzne słownictwo. Jakie zmiany dają się zaobserwować w turystycznych broszurach i folderach? W referacie poruszam temat komunikacji werbalnej w turystyce, porównując przykłady z języka polskiego z przykładami w języku niemieckim.

mgr Małgorzata Szablewska (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

O ekwiwalencji w tłumaczeniu terminologii orzeczeń rozwodowych na przykładzie języka krajów niemieckojęzycznych i języka polskiego

Przedmiotem referatu jest ekwiwalencja odgrywająca znaczącą rolę w procesie poprawnego tłumaczenia. Wprowadzeniem do części teoretycznej będzie zdefiniowanie ekwiwalencji pod względem przekładu a także zaprezentowany materiał badawczy tłumacza, jakim są niemieckojęzyczne orzeczenia rozwodowe (Niemcy, Austria, Szwajcaria). Orzeczenia rozwodowe zostaną omówione pod względem budowy, a następnie struktury wizualnej i językowej, co da szersze spojrzenie na dobór właściwego ekwiwalentu. W kolejnej części zostaną przedstawione podobieństwa i różnice terminologiczne z polskimi ekwiwalentami na podstawie orzeczeń rozwodowych. Powiązanymi pojęciami z głównym przedmiotem referatu będą teksty paralelne i strategie tłumaczeniowe. Ostatnim elementem wystąpienia będą zaprezentowane wnioski.

dr hab. Anna Szczepaniak-Kozak, prof. UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza), **dr Magdalena Jaszczyk-Grzyb** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza)

Automatyczne wykrywanie ukrytej mowy nienawiści: Wyniki badań korpusowych ze szczególnym uwzględnieniem analizy sentymentu

Użycie jawnej mowy nienawiści jest obecnie stosunkowo dobrze poznane. Natomiast ukryta mowa nienawiści, która polega na stosowaniu mniej oczywistych środków wyrażania uprzedzeń wobec określonej grupy osób, jest znacznie bardziej rozpowszechniona, ale wymyka się dogłębnemu poznaniu i regulacjom. Dzieje się tak, ponieważ jej strategię obejmują metafory, analogie, przysłowia, niedopowiedzenia, a także słowa kody. Nasza prezentacja ma na celu przyczynienie się do szerszego zrozumienia ukrytej mowy nienawiści na przykładzie danych korpusowych. Omówiona zostanie zastosowana metodologia oraz niektóre z naszych ustaleń na temat wydzwisku internetowych komentarzy na temat Ukraińców mieszkających w Polsce.

dr Adam Szeluga (Uniwersytet Gdański)

Segmentacja tekstu jako strategia tłumaczeniowa w akademickiej dydaktyce translacji na przykładzie języka niemieckiego

Referat poświęcony jest zagadnieniu jakości akademickiej dydaktyki translacji w świetle wybranych teorii lingwistycznych oraz dydaktycznych. Jeden z najważniejszych problemów dostrzega autor w niedostatecznie rozwiniętej umiejętności segmentacji tekstu przez studentów (szczególnie w obszarze składni oraz morfologii), co wynika z braku korelacji nauczanych treści przedmiotowych pomiędzy gramatyką kontrastywną i opisową języka obcego i polskiego, a ćwiczeniami tłumaczeniowymi. Wybrane przykłady z języka niemieckiego ilustrują w części empirycznej referatu prawidłową segmentację tekstu, dzięki której możliwe jest rozpoznanie relacji pomiędzy elementami tekstu a w efekcie jego zrozumienie i tłumaczenie.

dr hab. Rafał Szubert (Uniwersytet Wrocławski)

W jakim stopniu język nauki jest poetycki?

Do zajęcia się tą tematyką zainspirowała mnie Maria Renata Mayenowa. Autorka poświęca uwagę dystynkcji „Język poezji. Język poetycki”. Skłoniło mnie to do namysłu, czy ten sam temat można przenieść na pozornie niezwiązany z nim przedmiot, mianowicie na język nauki. Być może można również tu rozróżnić między językiem nauki a językiem naukowym.

dr Artur Świątek (Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie)

Agresja werbalna, słowna, językowa czy agresja w języku? Próba klasyfikacji współczesnej terminologii

Celem prezentacji będzie próba ujednoczenia terminologii skupionej wokół tytułowych fraz, mianowicie: agresji werbalnej (Peisert, 2004), agresji słownej (Duszak, 2003; Czesak, 2005), agresji językowej (Gajda, 2002; Peisert 2004, Kamińska-Szmaj, 2007a), języku agresji (Puzynina, 1997b), dyskursu agresywnego (Gajda, 2002) i agresji w języku i kulturze (Dąbrowska, Nowakowska, 2005) oraz ich odpowiednikami w innych językach, przede wszystkim w języku angielskim.

dr hab. Artur Tworek (Uniwersytet Wrocławski)

Czy istnieje fonetyka stosowana?

Jeśli przyjąć, że fonetyka jest jednym z podsystemów struktury języka, czy to samodzielnie, czy wspólnie z fonologią, zasadnym wydaje się założenie, że istnieje też fonetyka stosowana. Zdefiniowanie jej ewentualnego zakresu działania winno z jednej strony uwzględniać jej relację z fonologią, z drugiej zaś być poprzedzone eksplikacją tychże zakresów. W szczególności chodziłoby więc o takie obszary, gdzie fonetyka otwierałaby dodatkowe perspektywy opisu: np. wykazywanie mechanizmów strukturalnych, wyjaśnianie współzależności formalnych, umiejscawianie w szerszych ramach. Takimi przykładowymi obszarami są m. in. morfofonetyka, fonetyka arealna, socjofonetyka, fonodydaktyka.

dr hab. Emilia Wąsikiewicz-Firlej, prof. UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza)

Rodzinna polityka językowa w kontekście migracji powrotnej: Studium przypadku

Niniejszy referat skupia się na dynamice rodzinnej polityki językowej (RPJ) polskiej rodziny w kontekście jej czasowej migracji ekonomicznej do Niemiec i migracji powrotnej do Polski. Jego głównym celem jest określenie, w jaki sposób mobilność wpływa na RPJ, zwłaszcza na rozwój i utrzymanie języka (J1) i niemieckiego (J2). W badaniu zastosowano podejście jakościowe z wykorzystaniem wywiadu jako narzędzia badawczego wspieranego techniką portretu językowego. Analiza danych wykazała silne wsparcie rodziców dla utrzymania i rozwoju J1 w całym procesie migracji i migracji powrotnej oraz jego brak w przypadku J2 po powrocie do Polski. Wyniki badania wskazały również na autonomię i sprawczość dzieci w kształtowaniu RPJ.

prof. dr hab. Zenon Weigt (Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi)

Teksty ogłoszeń/reklam dawniej i dziś z perspektywy treściowo-strukturalnej

Wraz z rozwojem społeczeństw następuje potrzeba wykreowania kolejnej rzeczywistości reklamowej, zawartej w tekstach ogłoszeń/reklam. Ich treści odpowiadały/ją określonym stylom tekstów w zależności od rozwoju form i struktury tekstów, kompetencji producentów tekstów, norm językowych i społecznych oraz zmieniających się warunków ekonomicznych. Nie bez znaczenia jest tu również rozwój mediów jako nośników określonych tendencji tekstowych. Na przykładach ogłoszeń/reklam z różnych czasowo-rzeczywistości społecznych przedstawione zostaną teksty reklamowe wraz z krótką analizą ich zawartości treściowych, struktur i form tekstowych.

dr Gabriela Wilk (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

Dylematy tłumacza polskiej terminologii z zakresu prawa pracy na język rosyjski

Celem referatu jest omówienie trudności, jakie napotyka tłumacz w procesie przekładu na język rosyjski polskiej terminologii z zakresu prawa pracy. Analizie zostaną poddane wybrane terminy wyekscerpowane z polskiego kodeksu pracy oraz ich odpowiedniki w dwujęzycznych słownikach specjalistycznych, tłumaczeniach tej ustawy na język rosyjski przygotowanych przez Wolters Kluwer oraz w tekście paralelnym. Opisywane problemy translatorskie będą oscylować m.in. wokół kategorii wieloznaczności. Kłopotliwe dla tłumacza są terminy, które znajdują zastosowanie nie tylko w prawie pracy, lecz również w innych gałęziach prawa, ponieważ słowniki nie zawsze podają ich właściwe ekwiwalenty.

mgr Małgorzata Zarzycka (Uniwersytet Wrocławski)

Reakcja polskojęzycznych czytelników na holenderskie elementy kulturowe w polskim przekładzie thrillera De reünie [Zjazd szkolny] autorstwa Simone van der Vlugt

Każdy gatunek literacki może być, w mniejszym lub większym stopniu, źródłem wiedzy o kulturze i realiach krajów. Nośnikami kultury w utworach literackich są elementy kulturowe. Niniejsze wystąpienie zostanie poświęcone holenderskim elementom kulturowym w polskim przekładzie thrillera pt. De reünie [Zjazd szkolny] Simone van der Vlugt. Pierwszym jego celem będzie omówienie reakcji polskojęzycznych czytelników na holenderskie elementy kulturowe oraz techniki tłumaczeniowe zastosowane w odniesieniu do tych elementów. Drugim celem będzie porównanie opinii wyrażonych przez ankietowanych czytelników z moimi hipotezami zaprezentowanymi w pracy magisterskiej.

dr Magda Żelazowska-Sobczyk (Uniwersytet Warszawski)

Ośrodkowe zaburzenia przetwarzania słuchowego – problem orzecznicy vs. edukacja włączająca

Ośrodkowe zaburzenia przetwarzania słuchowego (CAPD) to nieprawidłowości na poziomie centralnego układu nerwowego przy zachowaniu prawidłowego słyszenia. CAPD nie mogą być diagnozowane jako osobna jednostka chorobowa w nadal obowiązującej klasyfikacji ICD-10, co generuje liczne problemy orzecznicy i uzyskanie potwierdzenia o konieczności kształcenia specjalnego (specjalne potrzeby edukacyjne). Dzieci z CAPD często uważane są za niegrzeczne, a także bardzo często osiągają niższe efekty w procesie edukacyjnym. Celem wystąpienia jest przedstawienie rzeczywistej sytuacji ucznia z CAPD i jego rodziców oraz wskazanie rekomendacji i możliwości w zakresie jego wspomagania.

dr Małgorzata Żytyńska (Uniwersytet Łódzki)

Frazy w składni i prozodii języka niemieckiego - podobieństwa i różnice

Porównując jednostki składniowe i prozodyczne, można dostrzec zarówno podobieństwa jak i różnice. W niniejszym artykule podjęto próbę porównania pojęcia frazy w gramatyce konstytuencyjnej i dependencyjnej z prawidłowościami fraz w prozodii języka niemieckiego oraz próbę odpowiedzi na pytanie, czy wiedza w zakresie frazy w gramatyce może być przydatna dla poprawienia umiejętności prozodycznych. Porównanie to ma zatem na celu ustalenie pewnych wzorców dydaktycznych, które mogłyby ułatwić opanowanie poprawnego frazowania w zdaniach niemieckich i wyeliminować niektóre natrętne powtarzające się błędy prozodyczne.